НЕЗАЛЕЖНАЯ ГАЗЕТА ШУМІЛІНШЧЫНЫ

СЬВІТАНАК

*Беларусь,
твой народ
дачакаецца
Залацістага,
яснага дня!
М. Багдановіч.*

№ 11 (123), ВЕРАСЕНЬ 2011 ГОДА

http://haradok.belarda.org - сайт нашага рэгіёна

ПОГЛЯД РЭДАКТАРА

ЦІ ПЕРААДОЛЕЮЦЬ УЛАДЫ ЭКАНАМІЧНЫ КРЫЗІС?

Кіраўніцтва краіны неаднаразова заяўляла, што эканамічнага крызісу на Беларусі няма, а ёсць толькі "часовыя цяжкасці". Аднак негатыўныя з'явы ў эканоміцы працягваюць нарастаць, як снежны камяк. Дэвальвацыя, інфляцыя, шалёны рост цэнаў, дэфіцыт валюты і беларускіх грашовых знакаў – наступствы супярэчлівай грашовай палітыкі ўладаў пагаршаюць і без таго нізкі ўзровень жыцця насельніцтва.

Урад Аляксандра Лукашэнкі зараз знаходзіцца ў стане глыбокай разгубленасці. Не здолелі нават як след правесці ўжо сумна вядомую дэвальвацыю. Так, дэвальвацыя беларускага рубля вясной бягучага года выклікала інфляцыю, крызіс крэдытных адносін, рэзкае сніжэнне рэальных даходаў насельніцтва. А што яшчэ іншага можна было чакаць пры зніжэнні курса рубля ажно на 56 працэнтаў?

Зараз на Беларусі найбольш шматлікую групу складаюць работнікі, у якіх памер налічаных заробкаў складае каля трохсот долараў па афіцыйнаму курсу або менш за 250 долараў па аднаму з рынкаў. Да гэтага прывяло менавіта штучнае павышэнне заработнай платы адміністрацыйным шляхам па краіне падчас прэзідэнцкай кампаніі 2010 года. Напярэдадні зімы мінулага года былі павялічаны не толькі заробкі работнікам, але і памеры пенсій і іншых выплат. Такое напампаванне эканомікі нічым не забяспечанай грашовай масай стымулявала інфляцыю, якая ад пачатку года вырасла да 36, 2 працэнтаў, і яе рост не спыняецца і сёння. Па росце інфляцыі Беларусь ужо абагнала ўсе краіны СНД у разы, а па сярэдняй заработнай плаце адстае ад Малдавіі – самай бяднейшай краіны Усходняй Еўропы (250 долараў у Беларусі супраць 256 долараў у Малдавіі).

Доўгі час лукашэнкава начальства хвалілася сваім паспяховым "рыначным сацыялізмам". У рэшце рэшт гэта мадэль не вытрымала папуліцкай нагрузкі перад выбарамі. Пусты папяровы рубель абясцэніўся, а цэны імкліва рванулі ўверх – прадаўцы ў магазінах не спраўляюцца перапісваць цэннікі. Лукашэнка, які спачатку абяцаў іх спыніць, вярнуць страчаную "стабільнасць", цяпер загаварыў пра лібералізацыю. А "лібералізацыя" найперш палягае ў тым, што яго урад і новыя кіраўнікі Нацбанка баяцца вырашаць большменш сур'ёзныя пытанні. Як вядома, Лукашэнка сам сабе і урад, і галоўны банкір, і парламент, і галоўнакамандуючы. Чыноўнікі самастойна рашэнні прымаць не могуць – паралізавана воля, а Нацбанк увогуле ніколі не меў самастойнасці.

Замест рашучых дзеянняў па ўмацаванні беларускага рубля быў зноў запушчаны механізм эмісіі папяровых грошай. Работнікі цяпер атрымліваюць мільённыя заробкі, за якія можна набраць прадуктаў у магазіне на тыдзень. Ці не наспеў час пазбаўляцца ад паперак-фанцікаў шляхам дэнамінацыі, або неабходна ўвесці новыя грошы, якія стануць сапраўднай нацыянальнай валютай? Напрыклад , у суседняй Латвіі сваю валюту паважаюць – латышскі лат каштуе два долары, а наш рубель за адзін долар па афіцыйнаму курсу пераваліў ужо за пяцітысячную мяжу.

Наогул, дзейнасць грашовай палітыкі з боку ўрада і Нацбанка настолькі супярэчлівая, што яе немагчыма зразумець. Напрыклад, дырэктыўным шляхам увялі гэтак званы "множественный курс доллара". Пры гэтым афіцыйны курс наблізіўся да рыначнага, "альтэрнатыўныя" курсы ў камерцыйных і іншых дзяржаўных банках адпусцілі. Валюта ў абменніках з'явілася, але для насельніцтва сітуацыя стала зноў нявыгадная: здаць валюту зараз танна, а купіць дорага. Урад разлічваў на тое, што на руках насельніцтва прыблізна ад 15 да 20 мільярдаў долараў і людзі панясуць валюту ў дзяржбанкі. Але ж не панеслі – больш не давяраюць.

Фінансавыя аналітыкі сцвярджаюць, што без вонкавых крэдытаў краіна з крызісу не выйдзе. Беларусь штогод выдаткоўвае на 15 працэнтаў болей, чым вырабляе, і ўсё гэта краіна бярэ ў крэдыт. МВФ і Еўрасаюз крэдытаў не дадуць, пакуль не будуць выпушчаны з турмаў палітычныя зняволеныя і былыя кандыдаты ў прэзідэнты. Суседняя Расея выдзеліць пазыкі толькі тады, калі алігархічным кланам дазволяць прыватызаваць беларускую дзяржмаёмасць, у тым ліку і нацыянальныя багацці. Але гэта – страта незалежнасці. Прычым сам Аляксандр Лукашэнка і яго атачэнне таксама разумеюць, што могуць страціць рэальную ўладу.

Як жа спыніць разбурэнне беларускай эканомікі? Пакуль што ясна адно – патрэбен надзейны замежны інвестар. Кіраўнікі Беларусі даўно прызвычаіліся да таго, што крэдытаванне застаецца адзінай крыніцай фінансавання беларускай эканомікі. Паводле міжнародных экспертаў, патрэбы Беларусі ў экстранным фінансаванні – да 6 мільярдаў долараў да канца году. Але хто ахоча супрацоўнічаць з узурпатарам і яго бюракратычным рэжымам, калі большую частку замежных крэдытаў ён гадамі выкарыстоўваў на стратныя папуліцкія праграмы ды ўмацаванне свайго іміджу?

Па ўсяму відаць, што магчымасць атрымаць замежныя крэдыты становіцца ўсё менш рэальнай. Пры гэтым не трэба забываць, што ніякі вонкавы інвестар не дапаможа, пакуль не запрацуе ўнутраны. А гэта азначае, што эканамічны крызіс на Беларусі будзе ўсё больш паглыбляцца. Калі ж фінансавы крызіс перарасце ў эканамічны спад, то пятля крызісу будзе зацягвацца і гэтыя крызіс з эканамічнага непазбежна перарасце яшчэ і ў палітычны.

Аляксандр Шчамлёў.

САМАЗАБЕСПЯЧЭННЕ

З лішкамі прадукцыі– на кірмаш

Сёлетняй восенню ў Віцебску праводзіцца спецыяльны кірмаш, на якім будуць гандляваць установы адукацыі з усёй вобласці. У кастрычніку туды будзе адпраўлена машына і з Шумілінскага аддзела адукацыі. Сельскія школы раёна гатовы падзяліцца з насельніцтвам лішкамі гародніны, вырашчанымі на прышкольных участках.

Кожная сельская школа нашага раёна мае свой участак, ёсць яны і ў некаторых дзіцячых садках. Магчыма не ўсе ведаюць, што школы падпарадкоўваюцца не толькі навучальнаму плану. Райаддзелам адукацыі даводзіцца яшчэ і гэтак званы план нарыхтовак, згодна з якім школам трэба вырасціць і назапасіць неабходную колькасць гародніны. Насамрэч нічога незвычайнага ў гэтым няма – сельскія школы заўсёды займаліся агародніцтвам і садаводствам. Вырошчвалі бульбу, моркву, капусту, цыбулю, буракі. Цэлае лета школьнікі і настаўнікі з дапамогай бацькоў рупяцца на прышкольным участку. Такім чынам агароднінай забяспечваецца школьная сталовая, што несумненна ўплывае на пparticular харчавання. Пры гэтым арганізавана другасная занятасць для вучняў, яны маюць магчымасць крыху падзарабіць у вольны час канікул.

Разам з тым дзяржава выдзяляе датацыю на харчаванне дзяцей, у выніку чаго бацькам за паўнацэннае абед даводзіцца плаціць некалькі тысяч рублёў у месяц. Аднак уласныя патрэбы на поўніцу забяспечылі толькі Обальская і Навікоўская школы. Астатнім завозяць прадукты цэнтралізавана з райспажыўтаварыства. Перад дзіцячымі садкамі задачу самазабеспячэння гароднінай паставілі нядаўна. Надоечы першымі пачалі вырошчваць прадукцыю ў Кардонскім, Мішневіцкім і Светласельскім дзіцячых садах.Некаторыя наладзілі прамыя сувязі з вытворцамі прадукцыі. Да прыкладу, Мішкавіцкі дзіцячы сад супрацоўнічае з сялянска-фермерскай гаспадаркай "Крыніца". Работнікі садка працавалі у гаспадарцы, каб зарабіць сабе і дзецям на бульбу.

Зараз нарыхтоўка гародніны на зіму ідзе поўным ходам. Ураджай сёлета добры, лішкі прадукцыі можна прадаць і гараджанам. На кірмаш павязуць кабачкі, гарбузы, фасолю, буракі, капусту, бульбу. Выручаныя грошы ад продажу гародніны дазволяць папоўніць пазабюджэтныя рахункі і скараціць бюджэтныя выдаткі.

Алесь Шумскі.

ПРЫМУСОВАЯ ПРАЦА

СТУДЭНТЫ НА ПАЛЯВЫХ РАБОТАХ

Кожны год на палетках шумілінскіх калгасаў працуюць студэнты з навучальных устаноў Віцебска. Сёлета ў наш раён "на бульбу"прыслалі 115 навучэнцаў.

У калгасе "Прыдзвінскі" падбіраюць бульбу хлопцы – першакурснікі Віцебскага дзяржаўнага прафесійна-тэхнічнага ліцэя. 50 ліцэістаў павінны за верасень выкапаць 28 гектараў бульбы, а выкапанае перабраць. Надвор'е стаіць добрае, таму хлопцы ў асноўным завіхаюцца на полі. За дзень можна падабраць 80-100 вёдзер, расцэнкі прымальныя. Стымул для працы ёсць – за месяц абяцалі па 300-400 тысяч рублёў. За такую цяжкую працу гэты зусім сімвалічныя грошы, аднак нейкая надбаўка да мізэрнай стыпендыі не пашкодзіць.

Жывуць студэнты ў будынку былога швейнага цэха, частка расселена па прыватных кватэрах калгаснікаў. За харчаванне з хлопцаў вылічваюць па пятнаццаць рублёў у дзень.

Прыкладна на такіх умовах працуюць 40 навучэнцаў з Віцебскага індустрыяльна-педагагічнага каледжа ў "Райаграсервісе". Яшчэ 25 студэнтаў-першакурснікаў дапамагаюць убіраць бульбу ў саўгасе "Мішневічы".

Разам з тым не зусім зразумела, навошта бульбу ў раёне ўбіраюць уручную. Між іншым, нашы чыноўнікі неаднаразова казалі, што маўляў, з бульбай цяпер спраўляюцца бульбаўборачныя камбайны, а студэнты будуць заняты ў асноўным на ўборцы гародніны, карняплодаў і лёну. Куды ж падзелася тэхніка, якую дзяржава давала сельгаспрадпрыемствам нашага раёна?

Дарэчы, даволі трывалая практыка 50-х гадоў уцягвання студэнтаў на Беларусі ў "бітву за ўраджай" засталася і дагэтуль. Як бы там ні было, але яна мае і іншы негатыўны аспект: дэзарганізуецца вучэбны працэс. Студэнты не займаюцца цэлы месяц да кастрычніка, пасля чаго трэба "даганяць" распрацаваную вучэбную праграму, што не можа не адбіцца на якасці падрыхтоўкі будучых спецыялістаў.

Многія маладыя людзі, нягледзячы на прымусова-добраахвотны парадак сельгасработ з ахвотай едуць у калгасы на "бульбу". Аднак не ўсе з іх ведаюць, што падтрыманне такой савецкай "традыцыі" з'яўляецца грубым парушэннем як заканадаўства краіны,так і нормаў міжнароднага права. 41 артыкул Канстытуцыі абвяшчае: "Прымусовая праца забараняецца, акрамя работы або службы, якая вызначаецца прыгаворам суду ў адпаведнасці з законам або надзвычайным і ваенным становішчы". Паводле артыкулу 1 Канвенцыі ААН аб скасаванні прымусовай працы, Беларусь як краіна – сябра міжнароднай Арганізацыі працы абавязаная скасаваць прымусовую працу і не прымяняць яе, сярод іншага, "у якасці метаду мабілізацыі працоўнай сілы для патрэб эканамічнага развіцця". Прымус навучэнцаў для сельгасработаў таксама супярэчыць артыкулу 8 Міжнароднага пакту аб грамадзянскіх і палітычных правох і артыкулу 5 Канвенцыі ААН аб рабстве.

З усяго відаць, што чыноўнікі аблвыканкаму ў сваёй дзейнасці кіруюцца не законамі, а уласнымі паняццямі і асабістай выгадай.

Алесь Шумскі.

"СВІТАНАК" У ІНТЭРНЭЦЕ

Наша газета стала размяшчаецца на партале *http://kamunikat.org/*, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць са старонкі: *http://kamunikat.org/svitanak.html*, што у каталагу "Пэрыёдыка" для далейшага выкарыстання яшчэ да з'яўлення газеты на паперы.

АБ'ЯВА

- ***Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Світанак» паведаміце рэдакцыі аб гэтым – зробіце бесплатную падпіску. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то таксама патэлефануйце.***
- ***Рэдакцыя «Світанка» змяшчае бясплатныя абвесткі чытачоў выдання. Дзеля размяшчэння абвесткі патэлефануйце ў рэдакцыю.***
- ***Калі парушаны вашы правы спажыўца, працаўніка, то даем эфектыўныя парады па абароне права і пошуку бясплатных юрыстаў. Звяртайцеся на адрас газеты «Світанка».***
- ***Рэдакцыя запрашае да супрацоўніцтва неабыякавых грамадзян. Вашы навіны, паведамленні – нашая падзяка. Словам, сувенірам.***

НАША ЭКАЛОГІЯ

Аднаўленне выпрацаванага тарфянішча ў Обалі

Каля гарадскога пасёлка Обаль здадзены ў эксплуатацыю гідрасістэмы, збудаваныя на тэрыторыі выпрацаванага тарфянога радовішча. Для другаснага забалочвання обальскага тарфяніка неабходна было ўзняць ваду на ўсёй тэрыторыі да ўзроўню глебы. Менавіта для гэтага зрабілі каскаднае перакрыццё асноўных каналаў трыццаццю землянымі і каменнымі перамычкамі.

Гэта тэрыторыя стала другім завершаным аб'ектам у Віцебскай вобласці ў рамках сумесных мерапрыемстваў праекта з Праграмай развіцця ААН і Глабальным экалагічным фондам (ГЭФ) "Рэнатуралізацыя і устойліваe кіраванне тарфянымі балотамі дзеля перадухілення дэградацыі зямляў, зменаў клімату, забяспячэнню захавання глабальна значнай біялагічнай разнастайнасці".

Першыя практычныя вынікі ўзнаўлення гідралагічнага рэжыму обальскіх тарфянікаў былі прадстаўлены падчас прыёму здадзенага аб'екта. У склад дэлегацыі, якая праводзіла агляд збудаванняў, уваходзілі прадстаўнікі Міністэрства лясной і воднай гаспадаркі. У наш раён прыбылі і высокія госці, прадстаўнікі ААН/ПРААН на чале са спадаром Антоніусам Брукам.

Варта адзначыць, што збудаваны аб'ект на обальскіх балотах абыйшоўся ў 47,5 тысяч долараў. Як вядома, верхавое Обальскае балота займае плошчу больш як за дзве з паловай тысячы гектараў. Пасля таго, як тут перасталі здабываць торф, узвышаныя месцы пачалі зарастаць хмызняком, а на паніжаных пачаўся працэс забалочвання. Выпрацаваны тарфянік Обаль, а гэта каля 750 гектараў, – адзін з найбольш пажаранебяспечных аб'ектаў на Віцебшчыне. Працяглыя і моцныя пажары тут ужо былі ў 1997, 1998 і 2002 гадах.

Увогуле, тарфяныя балоты ва ўсім свеце з'яўляюцца адным з самых важных тыпаў натуральных біятопаў. У Беларусі ёсць значная колькасць тарфяных балотаў і іншых тыпаў водна-балотных абшараў.

У Беларусі каля 400 тысяч асушаных тарфянікаў, якія сталі малапрыгоднымі для сельскагаспадарчага выкарыстання. Асушванне і наступная распрацоўка тарфяных радовішчаў парушае гідралагічны рэжым не толькі на саміх радовішчах, але і на прылеглых тэрыторыях. Акрамя таго, знішчаюцца месцапражыванні водна-балотнай флоры і фаўны, уключаючы рэдкія і знікаючыя віды, занесеных у Чырвоную Кнігу Беларусі.

У Шумілінскім лясгасе балоты займаюць каля дваццаці працэнтаў тэрыторыі. А гэта азначае, што на сённяшні дзень пастаўлена задача аднавіць гідралагічны рэжым і вакол самога райцэнтра. Прынамсі, наш рэгіён стане больш прывабны для аматарскага рыбалоўства, будзе больш магчымасцяў для арганізацыі экалагічнага турызму.

Чаму міжнародныя арганізацыі гатовы ўкладаць новыя сродкі ў нашы балоты? На думку навукоўцаў нашай краіны, такая сусветная цікаўнасць да беларускага досведу па ўзнаўленні, захаванні і ўстойлівым выкарыстанні дэградаваных тарфяных глеб невыпадковая. Бо мерапрыемствы па аднаўленню выпрацаваных тарфянішчаў дазволяць знізіць мінералізацыю торфу, вылучэнню ў атмасферу дыяксіду вугляроду, звесці да мінімуму магчымасць узнікнення пажараў, а таксама скарацiць выкіды ў паветра парніковых газаў.

Алесь Прыбярэжны.

ТЭРЫТОРЫЯ ДАБРА

ПРАЗ 66 ГАДОЎ ЗНАЙШЛІ МАГІЛУ ЗАГІНУЎШАГА АФІЦЭРА

І праз шэсць дзесяцігоддзяў родзічы загінуўшых у вайне едуць да нас шукаць сваіх бацькоў і дзядоў. Нядаўна яшчэ адна сям'я з Ленінградскай вобласці наведала Шумілiншчыну, якая стала апошнім прытулкам для роднага чалавека.

З 1943 года родзічы спадзяваліся адшукаць прапаўшага без вестак лейтэнанта Серафіма Іванавіча Добранькага. Яго жонка, Надзея Міхайлаўна яшчэ ў 90-х гадах атрымала ліст з Міністэрства Абароны СССР, што камандзір узвода стралковай дывізіі лейтэнант С. Добранькі загінуў і пахаваны ў вёсцы Забар'е Гарадоцкага раёна. Аднак калі родныя савецкага афіцэра прыехалі ў Гарадок, то ў спісах воінаў, загінуўшых у гэтым раёне, Серафіма Іванавіча яны не знайшлі.

Пошукі працягваліся. Неўзабаве высветлілася, што вёска з такой назвай ёсць і ў нашым раёне. У 1943 годзе тут ішлі баі, а загінуўшых салдат, у тым ліку і лейтэнанта Серафіма Добранькага пахавалі на брацкіх могілках у вёсцы Дабея.

З Ленінградскай вобласці ў Дабею прыехалі малодшая дачка афіцэра Ніна Серафімаўна, унук Андрэй Юр'евіч і праўнучка Паліна, а таксама родзічы, якія жывуць на Гомельшчыне. І вось хвалюючы момант – імя воіна адшукалі на памятнай таблічцы брацкай магілы. Суправаджалі родных лейтэнанта старшыня Дабейскага сельсавета Ірына Шалахава, старшыня раённага савета ветэранаў Кацярына Палоўнікава, намеснік старшыні калгаса "Прыазёрны" Ніна Юхнавец. Прысутнічалі на брацкіх могілках і мясцовыя жыхары вёскі Дабея. Ніна Серафімаўна распавяла, што бацька загінуў у 32 гады, пакінуўшы дома трох дачок. Больш як паўстагоддзя лейтэнант лічыўся прапаўшым без вестак. Увесь гэты час не ведалі родныя, што знайшоў ён вечны спакой у межах вёскі Дабея. Шмат гадоў сям'я вяла пошукі, перш, чым з'явілася магчымасць прывезці кветкі на магілу роднага чалавека. Госці з Ленінградскай вобласці вельмі ўдзячны шумілінцам за тое, што зберагаюць памяць савецкіх воінаў, даглядаюць магілы.

Помнікі, абеліскі, магілы воінаў і партызан Вялікай Айчыннай вайны. Колькі іх раскідана па шумілінскай зямлі? І ўсе яны звязаны з трагедыяй, трагедыяй асабістай і трагедыяй многіх народаў, цэлых краін. У той жа час – гэта незабыўныя знакі мужнасці, гераізму і адданасці абаронцаў нашай Айчыны.

С. Горкі.

ЖЫВІ ЯК ГАСПАДАР

ЗАМЕНА ЗНОШАНАЙ ЦЕПЛАТРАСЫ

Работнікі жыллёва-камунальнай службы раёна стараюцца міжацяпляльны перыяд выкарыстаць у поўным аб'ёме для правядзення рамонтных работ. Зараз на вуліцах райцэнтра ў адпаведнасці з распрацаванымі планамі ідзе замена зношаных цеплавых сетак.

Вось вось пачнецца чарговы ацяпляльны сезон, таму падрыхтоўка жылых дамоў да халадоў займае ў работнікаў камунгаса першае месца. На многіх вуліцах Шуміліна, старыя трубы, па якім жыхарам паступалі гарачая вада і цяпло, маральна і фізічна зношаны.

На сённяшні дзень работы вядуцца на ўчастку ад будынка пошты па вуліцы Луначарскага да дома № 2 па вуліцы Шумілінскай. Ужо заменена 350 метраў старых труб на прадізаляваныя. Такія больш сучасныя трубы будуць служыць без страт цяпла на працягу 50 год. Адначасова вядзецца рамонт цеплатрасы на вуліцы Ленінскай і ў раёне вуліцы 70 год БССР. Тут таксама памянялі 160 метраў старых труб.

Інтэнсіўныя работы праводзяць дзве брыгады з 14 чалавек. Апроч замены зношаных цепласетак, брыгады работнікаў жыллёва-камунальнай гаспадаркі праводзяць шмат іншых работ па тэхабслугоўванні жылога фонду. Ім даведзены заданні па мадэрнізацыі ацяпляльных кацельняў, прамыўцы сістэмы ацяплення шматкватэрных дамоў, цеплаізаляцыі надземных труб. Рамантуюць цеплаізаляцыю па вуліцах Юбілейнай, Шумілінскай, Піянерскай, Луначарскага, Кароткіна. Матэрыялаў пакуль хапае, работы вядуцца за кошт сродкаў камунгаса. Напрыклад, прамыўка сістэмы аднаго трохпавярховага дома каштуе 6,5 мільёнаў рублёў. Згодна графіка цеплапровад прамываецца адзін раз у чатыры гады.

Не будзе лішнім нагадаць, што падрыхтоўка да ацяпляльнага перыяду – справа агульная.

Але на жаль, не ўсе жыхары беражліва адносяцца да грамадскай маёмасці. Па прычыне псавання шкленне вокнаў у пад'ездах, замену ізаляцыі труб у падвальных памяшканнях некаторых шматкватэрных дамоў даводзіцца праводзіць па некалькі разоў на год.

Знаходзяцца і такія "майстры", што самі перарабляюць схему сістэмы ацяплення. У прыватнасці, былі выяўлены незаконныя "урэзкі" у сістэму цеплазабяспячэння. Відавочна, што крадзяжы цепланасіцеля – недапушчальная з'ява, і работнікі камунальнага прадпрыемства актыўна працуюць па выяўленню такіх фактаў. Тым больш, што самавольныя ўрэзкі ў сістэму ацяплення вядуць да яе разрэгуліроўкі, да збояў у падачы цяпла і гарачай вады.

Жыхары дамоў таксама не павінны спаць у шапку. Лепш самім своечасова паклапаціцца аб уцяпленні вокнаў, дзвярэй, балконаў, пад'ездаў і падвалаў. Пры гэтым асаблівую ўвагу работнікі ЖКГ просяць удзяліць навядзенню парадку ў падвальных памяшканнях. Ёсць нямала фактаў загрувашчвання падвалаў шматпавярховых дамоў рэчамі гаспадароў. Некаторыя шумілінцы самавольна будуюць там цэлыя сховішчы для агародніны і кансерваваных прадуктаў. Па гэтай прычыне работнікам камунальнай службы іншы раз вельмі няпроста падступіцца да цеплавых вузлоў, водаканалізацыйнага абсталявання, у тым ліку ў час аварыйных сітуацый. А гэта немалыя сродкі, у тым ліку і нашы – усіх жыхароў раёна.

Я. Вайтовіч.

КУЛЬТУРНАЯ ПАДЗЕЯ

Спорт—альтэрнатыва кепскім звычкам

Напрыканцы жніўня ў Шумілінскім парку на танцавальнай пляцоўцы праходзіла моладзевая акцыя, скіраваная на прапаганду здаровага ладу жыцця.

Удзельнікі мерапрыемства заклікалі моладзь пазбаўляцца ад шкодных звычак, весці здаровы лад жыцця, займацца фізкультурай і спортам.

У якасці арганізатараў выступілі настаўнікі СШ №1, кіраўнікі моладзевых арганізацый. Вопыт правядзення падобных акцый ужо мае месца ў нашым раёне. Так, першы крок адмовы ад тытуню можна было зрабіць, памяняўшы цыгарэтку на цукерку. Падчас мерапрыемства адбываліся спартыўныя спаборніцтвы па гіраваму спорту і армрэслінгу. У выніку ўсе пераможцы атрымалі сувеніры.

Юнае пакаленне Шумілінскага краю не толькі стараецца прымлівацца здаровага ладу жыцця, але і вучыць гэтаму іншых. Школьнікі ўдзельнічалі ў конкурсе плакатаў, які праводзіўся па намінацыі "Не шкодным звычкам". Усе юныя агітатары за здароўе атрымалі падарункі.

Увогуле, вучні шумілінскіх школ амаль з першых класаў прывучаны да таго, што мерапрыемствы па гэтай тэматыцы ўжо сталі традыцыйнымі. Неаднаразова праходзілі класныя і інфармацыйныя часы, вучні выказвалі свае думкі, пісалі сачыненні на тэму "Здаровы лад жыцця". Некаторыя меркаванні заслужваюць асаблівай увагі. Як у школах прывіваюць здаровы лад жыцця і змагаюцца са шкоднымі звычкамі можна пабачыць на відэароліках і мультымедыйных прэзентацыях, падрыхтаваных вучнямі. Традыцыйнымі сталі Дні здароўя, акцыі для падрастаючага пакалення "Мы за здаровы лад жыцця", "Моладзь супраць СНІДу", "Мы супраць наркотыкаў".

На заканчэнне мерапрыемства выступіў обальскі рок-гурт "Акно". У канцэртнай праграме прагучалі кампазіцыі "Мы слухаем рок", "Аблокі" і іншыя творы музыкаў аматарскай групы.

Весці здаровы лад жыцця – гэта значыць мець мець унутры моцны стрыжань, і ён не дазволіць асобе адхіліцца ў бок кепскіх звычак, якія сустракаюцца паўсюдна ў нашым жыцці.

С. Горкі.

НАШ ГАНДАЛЬ

БЛІЖЭЙ ДА ПАКУПНІКА

Днямі на гандлёвай карце нашага райцэнтра з'явіўся новы магазін райпа. Тут пастараліся наблізіць тавар як мага бліжэй да пакупніка – магазін размешчаны амаль каля самай трасы Віцебск-Полацк па вуліцы Юбілейнай.

Той, хто паспеў наведаць новы прадуктовы магазін райспажыўтаварыства, быў прыемна здзіўлены яго прасторнай гандлёвай залай, сучасным халадзільным абсталяваннем. Праўда, асартымент тавараў пакуль што небагаты: кансервы з гародніны, за вітрынай гарбузы, вінаград і бананы, два-тры сарты каўбасы і сыру, малочныя і кандытарскія вырабы. Мяса зусім няма: ні свініны,ні ялавічыны. Толькі гарэлкі і віна ўдосталь. Але гэта толькі на пэўны час. У далейшым будзе завезена прадукцыя, якая карыстаецца попытам у шумілінцаў: разнастайныя кандытарска-кулінарныя вырабы, больш шырокі асартымент мясных прадуктаў. Іншымі словамі, наведаўшыся сюды, пакупнік зможа прыдбаць сабе ўсё неабходнае для стала.

На будаўніцтва новай гандлёвай кропкі раённы бюджэт выдаткаваў 800 мільёнаў рублёў. На цырымоніі адкрыцця магазіна прысутнічалі госці: старшыні Белкаапсаюза і Віцебскага аблспажыўсаюза С. Сідзько і А. Шынкарэнка, першы намеснік старшыні Шумілінскага райвыканкама В. Родзіч. Кіраўнікі дзяржгандлю выказалі спадзяванні, што магазін хутка акупіцца – месца бойкае, на перакрыжаванні дарог, побач – жылыя дамы. Не забыліся каля магазіна зрабіць стаянку для аўтамабіляў.

Несумненна, увесь калектыў кіраўніцтва і прадаўцоў будзе старацца, каб была большая насычанасць магазіна таварамі для паўнейшага задавальнення патрэб і запытаў пакупнікоў.

Я. Вайтовіч.

КРЫМІНАЛ

ПРЫХАПІЎ ТЭЛЕФОН

У Шумілінскі РАУС звярнуўся рабочы 1983 года нараджэння с заявай аб тым, што пасля сыходу выпадковага знаёмага з яго кватэры прапаў мабільны тэлефон "Нокія". Супрацоўнікамі міліцыі ўстаноўлена, што тэлефон скраў непрацуючы, раней судзімы за крадзёж мясцовы жыхар 1985 года нараджэння. Узбуджана крымінальная справа па арт. 205 ч. 2 КК.

АБРАБАВАЎ ЛЕЦІШЧА

У міліцыю звярнуўся жыхар горада Віцебска: невядомы злодзей выставіў аконнае шкло і залез у дачны домік. Былі скрадзены: радыёпрыёмнік, электрадрэль, электраразак на суму каля мільёна рублёў. Як высветлілася, злачынства здзейсніў жыхар вёскі Грабніца. Частка маёмасці вернута гаспадару. На вяскоўца заведзена крымінальная справа.

ПЕРАДАВЫЯ ТЭХНАЛОГІІ

Абноўленая матэрыяльна-тэхнічная база, сучасныя тэхналогіі, намаганні працаўнікоў на нядаўна збудаваным жывёлагадоўчым комплексе "Баравінка" далі свой плён. На сённяшні дзень гэта адна з лепшых фермаў у раёне.

Пасля таго, як у вёсцы Башні здалі першую чаргу комплекса для малочных кароў з навейшымі тэхналогіямі атрымання прадукцыі, паказчыкі надояў у ААТ "Аграбаравінка" выраслі амаль у паўтары разы. Цяпер на комплексе дояць 15 літраў малака на карову. Да таго ж забяспечылі занятасць людзей на вёсцы – усё менш вяскоўцаў шукаюць працу ў райцэнтры. І гэта яшчэ не ўсё. Распачалося будаўніцтва другой чаргі на 400 галоў. Актыўныя работы вядуцца з траўня. На будаўніцтва другога перыяду патрабуецца 37 мільярдаў рублёў. Аднак узніклі перашкоды: не хапае цэменту, з-за дажджоў размыты пад'езды да будаўнічай пляцоўкі і г. д. Вызначаны тэрмін здачы аб'екта – да канца кастрычніка. Аб'ект узводзяць спецыялісты будаўнічага прадпрыемства "СаюзІнвестБуд".

Уладзімір Амбросаў.

СУДОВЫ ПРАЦЭС

ЧАМУ Я НЕ ВЕРУ Ў АФІЦЫЙНУЮ ВЕРСІЮ ПАДЗЕЙ 11 КРАСАВІКА

ДЗЯРЖАЎНЫЯ І НАБЛІЖАНЫЯ ДА ЎЛАДАЎ СМІ РОБЯЦЬ УСЁ МАГЧЫМАЕ, КАБ ГЭТАЕ НЯВЕР'Е ТОЛЬКІ ЎМАЦОЎВАЛАСЯ. НАВЕШВАННЕ ЯРЛЫКОЎ, НЕДАГАВОРКІ, МАНІПУЛЯЦЫЯ ФАКТАМІ, А ТО І НЕПРЫХАВАНАЯ ХЛУСНЯ — АФІЦЫЙНАЯ ПРЭСА, НАБЛІЖАНЫЯ ДА ЎЛАДАЎ ІНФАРМАГЕНЦТВЫ І ШТАТНЫЯ ПРАПАГАНДЫСТЫ РОБЯЦЬ УСЁ МАГЧЫМАЕ, КАБ ПАСЕЯЦЬ НЕДАВЕР ДА АФІЦЫЙНАЙ ЖА ВЕРСІІ ПРЫЧЫН ТРАГЕДЫІ Ў МІНСКІМ МЕТРО. ПРЫКЛАДАЎ ШМАТ, ТАМУ СПЫНЮСЯ НА САМЫХ СВЕЖЫХ.

«Мы жылі ў мірнай, спакойнай, радаснай краіне»

На пяты дзень суда па справе тэрактаў дзяржаўнае агенцтва БелТА змясціла каментар пад загалоўкам «Яны ўзарвалі наша быццё». Артыкул вельмі характэрны, бо тут ёсць усё з вышэйпералічанага — ад маніпуляцый да ярлыкоў. Аўтар Максім Гілевіч пачынае з таго, што наўпрост называе абвінавачаных Каваляёва і Канавалава тэрарыстамі. Хоць права такое мае толькі суд. І не дай бог «Нашай Ніве» такое напісаць -- нас бы зараз жа чакала папярэджанне і штраф.

«Мы жылі ў мірнай, спакойнай, радаснай краіне. Выбух у Віцебску здаваўся нам дзіцячым свавольствам. Выбух у Мінску на Дзень незалежнасці — хуліганствам, хай і занадта жорсткім. Выбух у метро паставіў кропку», — працягвае аўтар. Спецыфічнае, прызнаюся, ўяўленне ў спадара Гілевіча пра спакой і радасць, калі паўсотні параненых у Віцебску і гэтулькі ж у Мінску падаюцца яму ўсяго толькі свавольствам і хуліганствам. Што тут казаць пра такую «дробязь», як арышт сотняў дэманстрантаў і пасадка ў турму кандыдатаў у прэзідэнты ў дзень выбараў. Хіба што гэта ўжо стала нормай для «спакойнай і радаснай краіны».

Дробяззю для аўтара аказалася і злёгку зманіць пра ўвядзенне надзвычайных мераў бяспекі на масавых мерапрыемствах. Ён сцвярджае, што «краіна стала другой, падазронай» пасля 11 красавіка. Нагадаем жа яму, што турнікеты і металашукальнікі з'явіліся ў 2008 годзе, пасля «хуліганства» каля стэлы на праспекце Пераможцаў.

Далей Максім Гілевіч параўноўвае вынікі расследавання ўзарваных у 1999 годзе жылых дамоў у Маскве і поспехі беларускіх следчых у справе 11 красавіка. Ён цытуе жанчыну, што жыве ў адбудаваным на месцы маскоўскай трагедыі доме. Яна кажа, што жыве з пачуццём невядомасці, не ведаючы, дзе рване ў наступны раз. Аўтар з гонарам кажа, што «ў Мінску спрацавалі інакш». Што паміж выбухам і першым днём суда «ўсяго пяць месяцаў». Я адзін чагосьці не разумею? А як жа афіцыйная версія пра тое, што абвінавачаныя ўжо больш за дзесяць гадоў адточвалі сваё чорнае майстэрства?

«У 2006-м галасаваў за Мілінкевіча»

Услед за БелТА адзначылася інфармагенцтва «Інтэрфакс». Гэта з ягонай падачы пайшла гуляць на стужках навінаў інфармацыя пра тое, за каго ў 2006 годзе галасаваў абвінавачаны Канавалаў. Тут і пытанне да следчых, навошта пра гэта пытаці ў часе допыту. Але яшчэ больш незразумела, навошта было публікаваць менавіта гэты эпізод з пратакола допыту, калі цудоўна вядома, што датычнасці ні Мілінкевіча, ні кагосьці з яго атачэння, ні ўвогуле апазіцыі да трагедыі ў метро няма? Чаму не надрукаваць, што Канавалаў быў у БРСМе? На мінулым тыдні журналіст дзяржаўнага тэлеканала ўжо абвінавацілў апазіцыйных актывістаў у спачуванні да тэрарыстаў. Складваецца ўражанне, што хтосьці не спыняе спробаў выкарыстаць тэракт для дыскрэдытацыі апанентаў. Ці можа адцягнуць увагу і падазрэнні ад сябе? У любым выпадку, усё гэта падазрона.

Сямён Печанко.

ВАЛЮТНЫ КРЫЗІС

УКРЕПЛЕНИЕ БЕЛОРУССКОГО РУБЛЯ - «СОБАЧЬЯ ЧУШЬ»

ЭКС-РУКОВОДИТЕЛЬ БЕЛОРУССКОЙ ФОНДОВОЙ БИРЖИ ВАЛЕРИЙ КРУГОВОЙ УБЕЖДЕН, ЧТО В СЕКРЕТ УКРЕПЛЕНИЯ БЕЛОРУССКОГО РУБЛЯ В АДМИНИСТРАТИВНОМ ВЛИЯНИИ. БЕЛОРУССКИЙ РУБЛЬ УКРЕПЛЯЮТ ВРУЧНУЮ - С ПОМОЩЬЮ ТЕЛЕФОННОГО ПРАВА.

Напомним, что в результате торгов на допсессиях Белорусской валютно-фондовой биржи рыночный курс белорусского рубля по отношению к доллару и евро понемногу приближается к официальному.

В чем секрет реанимации белорусской валюты? Экс-руководитель Белорусской фондовой биржи Валерий Круговой убежден, что в административном влиянии. «То, что им говорят, то они и выставляют, понимаете? Все это ручное управление. Объемы сделок на этих дополнительных сессиях торгов - мизерные. И уже это косвенно демонстрирует то, что имеет место административное регулирование. Заявляют: белорусский рубль укрепляется, доллар падает. Ну не смешите вы людей! Во всем мире доллар растет, идет вторая волна кризиса. Доллар укрепляется повсеместно, а в одной маленькой Беларуси он, извините, ослабевает. Ну что сказать? Не нужно быть экспертом, чтобы сделать вывод, что все это - чушь собачья. Это чисто административное регулирование. Только в отличие от других стран, где административное регулирование идет через принятие законов, через распоряжения, здесь по-прежнему действует телефонное право. То же самое телефонное право, только в экономике», - сказал эксперт в интервью «Радыё Свабода».

НАША ЎЛАДА

ГОСУДАРСТВО ЗАСТАВИТ БИЗНЕС ВЫВЕРНУТЬ КАРМАНЫ

БЕЛОРУССКИЙ БИЗНЕС ПРЕБЫВАЕТ В ЛЕГКОМ ШОКЕ. АЛЕКСАНДР ЛУКАШЕНКО КАК МИНИМУМ ДО КОНЦА ГОДА ОТМЕНИЛ МОРАТОРИЙ НА ПРОВЕРКИ, ОБЪЯВИВ КАМПАНИЮ ПО ИЗЪЯТИЮ ДЕНЕГ В ПОЛЬЗУ ГОСУДАРСТВА. ТЕПЕРЬ СУБЪЕКТЫ ХОЗЯЙСТВОВАНИЯ ЖДУТ НАСТУПЛЕНИЯ АРМИИ КОНТРОЛЕРОВ И ВЗЫСКИВАНИЯ ШТРАФОВ, ДОПОЛНИТЕЛЬНЫХ НАЛОГОВ ИЛИ ПРИНУДИТЕЛЬНЫХ РАЗОВЫХ ОТЧИСЛЕНИЙ.

Наше государство никогда, даже в лучшие годы, не стеснялось доить бизнес, выманивая деньги на нужды страны. Теперь же, в период кризиса, власть всерьез берется за «раскулачивание». «Бизнес, предприятия и физические лица, успешно работающие, должны понимать, что сейчас государству надо подставить плечо. Мы имеем беспрецедентный рост цен», — заявил президент. Все доходы, связанные с ростом цен, необходимо направить на меры социальной защиты населения: «Это касается как бюджета, так и коммерческих организаций. Там, где образуются сверхдоходы, эти сверхдоходы должны быть изъяты».

Но на самом ли деле белорусский бизнес жирует, пока народ и власти переживают тяжелые времена?

«Бизнес делится с государством через уплату налогов. В Беларуси самая высокая налоговая нагрузка среди стран — партнеров Таможенного союза России, Казахстана. Так что еще нужно государству от бизнеса?», — недоумевает председатель правления Союза предпринимателей и нанимателей имени М.Кунявского Георгий Бадей.

Ряд бизнесменов, по мнению главы Клуба финансовых директоров Андрея Карпунина, действительно могли получить сверхдоходы в период нынешнего кризиса, — например, от экспорта белорусских продуктов питания. «С точки зрения контролеров большинство импортеров в период апреля-мая также получило сверхдоходы. Они в марте привезли товар, в себестоимость которого был заложен курс 3 тысячи рублей за доллар. Но впоследствии при реализации этого товара они провели переоценку, заложив курс 6 тысяч, и получилось, что у них 100% наценка и 100% рентабельности. Конечно, многие субъекты хозяйствования, может быть, заработали на разнице цен больше, чем могли бы при стабильной экономической ситуации. Но это был краткосрочный всплеск. Никто не говорит о сверхдоходах предприятий в долгосрочном периоде. В конце концов, высокий размер прибыли, полученный в течение нескольких месяцев, может, лишь покрыл убытки прошлого года, только и всего», — отмечает председатель Клуба финансовых директоров.

Глава Белорусской научно-промышленной ассоциации Александр Швец считает, что контролирующие органы для начала должны внимательно проанализировать финансовые результаты предприятий по отраслевому признаку: «Если экспортеры существенно увеличили цены на внутреннем рынке, не соблюдали адекватность, то это должно быть проанализировано. Причем такие проверки надо провести в тех отраслях, где были наибольшие риски для субъектов хозяйствования. Не должно быть тотального контроля бизнеса всех форм собственности».

По его мнению, «те государственные экспортеры, которые получили излишнюю выручку за счет роста цен, должны самостоятельно принять решение о каких-то добровольных взносах. Но принуждать частный бизнес делать отчисления — это не вполне законно».

Карпунин убежден, что «в принципе неправильно бить негосударственные предприятия в период, когда многие из них потеряли оборотный капитал, когда почти нет возможности для переоснащения путем закупки технологического оборудования, когда ставки по кредитам выросли до 50% годовых».

Но в сложившейся ситуации было бы большой наивностью полагать, что в ходе выполнения поставленной президентом задачи контролеры будут обращать внимание на финансовые проблемы частных предприятий. Ведь даже в лучшие для экономики времена они не стеснялись назначать такие штрафы, которые иногда влекли за собой закрытие бизнеса.

Несмотря на большой накопленный «карательный» опыт, контролеры не станут придумывать ничего оригинального, считают эксперты. В предыдущие годы КГК и налоговики так поднаторели, что финансовая эффективность проверок перестала зависеть от их количества. Так, по информации Комитета госконтроля, количество проведенных проверок в первой половине 2011 года уменьшилось по сравнению с соответствующим периодом 2010 года на 12,1%. Однако взыскано в бюджет денежных средств на 2,9% больше — 242,6 миллиарда рублей. Сумма примененных административных штрафов достигла 98,2 миллиарда.

Именно через систему штрафов в период грядущей проверочной кампании контролеры и станут прежде всего заставлять бизнес делиться с государством, причем придираться будут к любым мелочам, даже к неумышленному нарушению правил документооборота или бухгалтерского учета.

Андрей КОЖЕМЯКИН.

СУСВЕТ ПРА БЕЛАРУСЬ

НІЯКІХ ПЕРАМОВАЎ – ДА АМНІСТЫІ І РЭАБІЛІТАЦЫІ

У Вашынгтоне адбылася прэзэнтацыя дакладу "Democratic Change in Belarus: A Framework for Action" ("Дэмакратычныя зьмены ў Беларусі: Рамкавая праграма дзеяньня").

Гэты дакумент супольна падрыхтавалі экспэрты Цэнтру аналізу эўрапейскай палітыкі і арганізацыі Freedom House. Даклад зьмяшчае рэкамэндацыі як заходнім палітыкам, так і беларускай апазыцыі і грамадзянскай супольнасьці, што рабіць і як рабіць дзеля дэмакратычных пераменаў у Беларусі.

Аўтары дакладу зыходзяць з таго, што пазыцыі **Аляксандра Лукашэнкі** на сёньняшні дзень найслабейшыя і найбольш уразьлівыя, чым калі раней. Аналітыкі і экспэрты падкрэсьліваюць важнасьць скаардынаваных дзеяньняў Злучаных Штатаў і Эўрапейскага Зьвязу для рыхтаваньня беларускай будучыні без Лукашэнкі.

Даклад "Дэмакратычныя зьмены ў Беларусі" адыходзіць ад многіх ранейшых праграм, якія разглядалі палітыку Захаду ў адносінах да Беларусі ў прывязцы да расейскага фактару. "Завяршэньня няўдачаю захады Эўразьвязу напярэдадні мінулых выбараў у Беларусі даводзяць, што **Лукашэнка ня здатны весьці сваю краіну ў Эўропу**, – заявіў віцэ-прэзыдэнт Атлянтычнай рады Дэйман Уілсан. – Ён ня будзе тым лідэрам, зь якім Злучаныя Штаты і Эўропа могуць працаваць для рэалізацыі рэформаў у Беларусі. Гэта безнадзейна. І, па-другое, даклад умацоўвае ў перакананьні, што нам сапраўды патрэбна палітыка ў адносінах да Беларусі, не такая палітыка, якая зьвяжаецца адно нечым залежным ад нашай палітыкі ў адносінах з Расеяй. Я спадзяюся, што Вашынгтон і Брусэль ня трапяць у пастку – ня вырашаць не чыніць ціску на Менск, баючыся, што такі ціск будзе выштурхоўваць Беларусь у маскоўскія рукі".

Рэгіянальны погляд на беларускую сытуацыю падаў у часе пятнічнай прэзэнтацыі дакладу намесьнік міністра замежных справаў Польшчы **Кшыштаф Станоўскі.** Паводле яго словаў, у выпадку Беларусі як дыктатуры, што мяжуе з НАТО і краінамі Эўразьвязу, эўрапейская заангажаванасьць матывуецца каштоўнасьцямі і аспэктам агульнай бясьпекі: "Першая прычына – каштоўнасьці. Каштоўнасьці, якія мы адстойваем, каштоўнасьці, якія так важныя для ЗША і для Эўропы і асабліва для такіх краінаў, як Польшча. Яшчэ адна прычына, – на працягу дзесяцігодзьдзяў мы лічылі, што нашая бясьпека зьвязаная з танкамі, з салдатамі ў амуніцыі, з ракетамі. Пазьней мы пачалі разумець, што бясьпека зьвязаная таксама з эканомікаю, асабліва летась мы пачалі лепш разумець, што нашая бясьпека наўпрост зьвязаная з тым, як кіруюцца краіны, з магчымасьцю людзей вырашаць свой лёс".

Паводле Станоўскага, Польшча як краіна, што старшыню цяпер у Эўразьвязе, чакае ад Беларусі "вызваленьня і рэабілітацыі ўсіх апазыцыйнікаў, пачатку перамоваў паміж афіцыйнымі асобамі і лідэрамі апазыцыі, а затым правядзеньня выбараў":"І толькі пасьля сумленных выбараў можа быць выпісванне чэкаў, ніякіх чэкаў да выбараў. **Ніякіх перамоваў – да амністыі і рэабілітацыі.** Гэта павінны быць асноўныя правілы".

Заклік ніякім спосабам не падтрымліваць Лукашэнкавага рэжыму фінансава знайшоў падтрымку ўва ўсіх выступоўцаў у часе прэзэнтацыі дакладу. Аўтары дакумэнту лічаць, што ні пры якіх абставінах МВФ не павінен даваць беларускім уладам новых крэдытаў. Прамоўцы ў Вашынгтоне таксама гаварылі пра неабходнасьць перашкодзіць Лукашэнку ў продажы актываў буйных беларускіх прадпрыемстваў для здабыцьця грошай на падтрыманьне жыцьцядзейнасьці рэжыму.

Падчас прэзэнтацыі гучалі пытаньні аб тым, што як прымусіць "апошняга дыктатара Эўропы" пакінуць сваю пасаду. Аўтарамі стратэгіі сыходу Лукашэнкі маюць быць самі беларусы, адзначыў у сваім выступе прэзыдэнт няўрадавай арганізацыі Freedom House **Дэйвід Крэймэр:**

"Канчатковая роля тут належыць народу Беларусі, але ёсьць і тая роля, якую мае адыграць Захад, і цяпер, я думаю, ёсьць унікальная магчымасьць. Я маю на ўвазе, што Беларусь ніколі дасюль не сутыкалася з такім эканамічным крызісам, а гэта значыць, што Лукашэнка больш уразьлівы сёньня, чым калі раней. Я думаю, гэта відаць зь яго дзеяньняў і паводзінаў. Думаю, надышоў час працягваць чыніць ціск, не зьмякчаць пазыцыі, бо пры далейшым ціску людзі ўнутры рэжыму могуць вырашыць: "Даволі, нельга далей ісьці гэтай дарогаю". І я думаю, найбольш праўдападобны сцэнар, калі людзі ўнутры рэжыму скажуць, што такі шлях непрымальны, што ён ня можа доўжыцца, што нам патрэбныя перамены. **Няпростым, але відавочным рашэньнем, каб паслабіць ціск, будзе для Лукашэнкі сыход. Куды ён сыдзе? Гэта яго праблема".**

ПЛАЦІЦЬ ДАЎГІ

ЦІ НАДАРВУЦЬ БЕЛАРУСЬ ЗНЕШНІЯ ПАЗЫКІ?

МВФ ПРАДКАЗВАЕ КРАІНЕ ЦЯЖКІ ПЕРЫЯД ВЫПЛАТЫ ПА ЗНЕШНІХ АБАВЯЗКАХ. УЗРОВЕНЬ ЗНЕШНЯГА ДОЎГУ БЕЛАРУСІ ЗАСТАЕЦЦА КАНТРАЛЯВАНЫМ, АЛЕ ЗДОЛЬНАСЦЬ КРАІНЫ АБСЛУГОЎВАЦЬ ЗНЕШНІЯ АБАВЯЗАЦЕЛЬСТВЫ БУДЗЕ ЗАЛЕЖАЦЬ АД ДЗЕЙСНАСЦІ МЕР ЭКАНАМІЧНАЙ ПАЛІТЫКІ.

Патрэбнасць краіны ў знешнім фінансаванні, па ацэнцы МВФ, будзе складаць 15,3 млрд. даляраў у 2011 годзе, 13,4 млрд - у 2012 годзе, 14,1 млрд - у 2013 годзе. Пры гэтым эксперты фонду звяртаюць увагу на значны кароткатэрміновы доўг, што падвяргае Беларусь рызыцы, звязанаму з пралангацыяй доўгу. На пагашэнне гэтага доўгу Беларусі ў гэтым годзе спатрэбіцца 5300000000 даляраў, у 2012 - 4,9 млрд, а затым у перыяд з 2013 па 2016 - па 4,8 млрд.

Згодна з базісным сцэнарам, агульны аб'ём знешняга доўгу будзе працягваць расці ў сярэднетэрміновай перспектыве. Таму, лічаць у МВФ, неабходна рашучая праграма рэформаў, каб узмацніць здольнасць Беларусі абслугоўваць свае абавязацельствы.

Паводле ацэнкі фонду, патэнцыял пагашэння запазычанасці Беларусі будзе заставацца дастатковым, хоць буйное павелічэнне знешняй запазычанасці паказвае на наяўнасць істотных рызык.

Пагашэнне Беларуссю крэдытаў МВФ дасягне піка ў 2013 годзе (1,7 млрд даляраў), акрамя таго, існуюць значныя патрэбнасці ў абслугоўванні запазычанасці перад іншымі крэдыторамі. Буйны дэфіцыт фінансавання ў базіснай сцэнары павінен быць папоўнены альбо знешнімі пазыкамі, альбо продажам актываў. З іншага боку, у рамках прапанаванага пакета мер суадносіны знешняга доўгу да ВУП перавысіць 70% ВУП у бягучым годзе, але ў сярэднетэрміновай перспектыве яго траекторыя будзе змяншальнай (55% ВУП у 2016 годзе). Дэфіцыт фінансавання, прагназуемы ў сцэнары карэкцыроўкі на 2012-2014 гады, можа быць папоўнены спалучэннем продажу актываў і двухбаковай і шматбаковай фінансавай падтрымкі, патэнцыйна з удзелам МВФ.

Найбольш сур'ёзны рызыка для патэнцыялу пагашэння запазычанасці Беларусі ва ўнутрыэканамічным сектары вынікае з магчымасці пачатку спіралі гіперінфляцыі ў выпадку спробаў паменшыць наступствы крызісу шляхам паслаблення палітыкі. Гэтыя рызыкі можна абмежаваць толькі пры рэалізацыі афіцыйнымі органамі пакета рашучых мер стабілізацыі.

Паводле ацэнак МВФ, банкаўскі сектар Беларусі таксама можа сутыкнуцца з сістэмным крызісам, калі будзе захоўвацца нявызначанасць у эканоміцы. І хоць ўзроўні канфіскацыі укладаў пакуль застаюцца кантралюемымі, іх далейшае скарачэнне можа выклікаць цяжкасці ў фінансаванні, асабліва ў дзяржбанках, што звязана з рызыкай нестабільнасці ў банкаўскім сектары, які таксама схільны значнаму рызыцы пралангацыі знешняга доўгу. Па дадзеных МВФ, кароткатэрміновы доўг складае больш за палову знешніх абавязацельстваў банкаўскай сістэмы, зніжэнне схільнасці замежных крэдытораў да рэфінансаванню кароткатэрміновага доўгу прывядзе да зніжэння валютнай ліквіднасці ў беларускіх банках.

Крэдытныя рызыка, па ацэнцы экспертаў, звязана з узнікненнем цяжкасцей ў пазычальнікаў з пагашэннем крэдытаў у замежнай валюце, паколькі валюта для іх недаступная. Гэты рызыка ў цэлым абмежаваны, паколькі крэдыты ў замежнай валюце складаюць толькі 22% усіх крэдытаў, але з'яўляецца некалькі павышаным ў некаторых замежных банках. Сукупная чыстая адкрытая пазіцыя банкаў у замежнай валюце была зачыненая, але патрабаванні банкаў да НБРБ перавышаюць валавыя валютныя рэзервы.

«Комплексны пакет мер карэкцыроўкі дасць магчымасць зменшыць многія з гэтых рызык і стабілізаваць банкаўскі сектар, але можа таксама ўзмацніць нагрузку на бюджэт і рызыкі павелічэння Неабслугоўваны крэдытаў. Рэалізацыя надзейнага пакета мер карэкцыроўкі адновіць давер крэдытораў і дапаможа пазбегнуць рызыкі пралангацыі. Павышэнне ў рамках пакета мер працэнтных ставак па актывах ў рублях можа павысіць прывабнасць дэпазітаў у рублях для насельніцтва і дапамагчы спыніць іх скарачэнне «, - адзначаюць у МВФ, прызнаючы, што рэалізацыя пакета мер будзе таксама звязана з пэўнымі выдаткамі.

Па-першае, магчыма павелічэнне бюджэтных выдаткаў, так як ўзрасце кампенсацыя працэнтаў па крэдытах у рамках дзяржпраграм. Таксама існуе рызыка павелічэння неабслугоўваных крэдытаў пры працяглым павышэнні працэнтных ставак. Гэта павелічэнне можа быць істотным, улічваючы буйную долю крэдытаў з якая плавае працэнтнай стаўкай у агульнай суме несубсідируемых крэдытаў насельніцтва. Уніфікацыя абменнага курсу і пераход на плаваючы рэжым могуць таксама выклікаць дадатковае выняцце дэпазітаў у рублях для куплі зноў даступнай замежнай валюты, што паказвае на неабходнасць у жорсткай грашова-крэдытнай палітыцы для аднаўлення даверу да рубля, лічаць эксперты фонду.

РАСІЙСКІЯ І ЎКРАІНСКІЯ БІЗНЕСМЕНЫ РУШЫЛІ Ў БЕЛАРУСЬ ЗА ДАЎГАМІ

43-ці багацей свету расіянін Міхаіл Фрыдман падаў у суд, каб датэрмінова забраць крэдыт, выдадзены «Брэстэнерга». А адна з кампаній 336-га ў спісе Forbes ўкраінца Віктара Пінчука спрабуе выбіць даўгі з Беларускай чыгункі.

Расейскі «Альфа-банк», адным з саўладальнікаў якога з'яўляецца Міхаіл Фрыдман, датэрмінова запатрабаваў ад РУП «Брэстэнерга» усю суму свайго крэдыту ў 30 млн даляраў, падаўшы дзве позвы у Арбітражны суд Масквы.

У верасні таксама былі пададзеныя дзве буйныя позвы да беларускіх прадпрыемстваў з Украіны. Адказчыкам па іх рыхтуецца выступіць Гомельскі вагонарамонтны завод, які ўваходзіць у склад Беларускай чыгункі. Адзін з позваў на 1 млрд рас. рублёў прад'явіла да заводу кампанія «Інтэрпайп Украіна».

Нагадаем, што яшчэ ў жніўні «Альфа-банк», незадаволены тым, што «Брэстэнерга» пратэрмінаваў два плацяжы па вылучаным ў маі 2010 года крэдыту (яго ліміт склаў каля 32 млн даляраў), падаў у Арбітражны суд Масквы дзве позвы аб спагнанні пратэрмінаванай запазычанасці. Адпаведна - на 210 тыс. і 220 тыс. даляраў. Тады ж, з-за таго, што перамовы аб рэструктурызацыі доўгу ні да чаго не прывялі, банк заявіў, што мае намер у бліжэйшы час запатрабаваць датэрміновага пагашэння за ўвесь крэдыт. Па першапачатковых умоў крэдытнага пагадненне тэрмін пагашэння павінен быў наступаць у 2015 годзе.

У выніку «Альфа-банк» так і паступіў - запатрабаваў датэрмінова аддаць грошы. У картатэцы спраў Арбітражнага суда Масквы ў гэты момант знаходзяцца зве позвы банка аб спагнанні запазычанасці. Позвы былі зарэгістраваныя 15 верасня, пакуль дата іх разгляду не прызначаная. У «Альфа-банку» удакладнілі агенцтву ПРАЙМ-ТАСС, што гаворка ідзе прыблізна аб 30 млн даляраў. Судовыя паседжанні па двух папярэдніх позвах пачнуцца ў кастрычніку 2011 года.

У цэлым у першых чыслах верасня адбылося прыкметнае павелічэнне колькасці позваў ад нерэзідэнтаў да беларускіх прадпрыемстваў і ў беларускія гаспадарчыя суды. У жніўні, да прыкладу, як падлічыў «Штодзённік», знаходзілася ў спраўаводстве судоў першай інстанцыі 20 такіх позваў. Да 19 верасня іх колькасць узрасла яшчэ на 13 новых спраў.

Прэтэнзіі да беларускіх суб'ектам гаспадарання маюць кампаніі з Расіі, Украіны, Кіпра, Турцыі, Малдовы, Латвіі, ЗША, Беліза і Швейцарыі. Сярод найбуйнейшых іскавых патрабаванняў - дзве позвы да Гомельскага вагонарамонтнага заводу ім. М. І. Калініна. Адзін з іскаў на суму амаль 3 млн даляраў у верасні ў Гаспадарчы суд Гомельскай вобласці накіраваў Крукоўскі вагонабудаўнічы завод. Другі на суму 1100000000 расійскіх рублёў, адна са структур ўкраінскага мільярдэра Віктара Пінчука - «Інтэрпайп Украіна».

Цікава, што яшчэ ў ліпені бягучага года было абвешчана аб прыватызацыі Гомельскага вагонарамонтнага завода і стварэнні на яго базе СП з удзелам таго ж Крукаўскага вагонабудаўнічага завода. Адпаведны ўказ падпісаў Аляксандр Лукашэнка. У дакуменце пазначаны і тэрміны, да якіх павінна быць створана ЗАТ «Гомельскі вагонабудаўнічы завод» (да 1 снежня 2011 года), а таксама ўмовы. Па іх беларускаму боку будзе належаць 85% акцый, а ўкраінцам, якія пададуць «жывыя» 1460000 даляраў, 15% акцый.

ДЭМАКРАТЫЧНЫ РУХ

МІЛІНКЕВІЧ РЭКАМЕНДУЕ "ПЛАН МАРШАЛА" І ДЫСКУСІЮ Ў ГРАМАДСТВЕ

"БРЭСЦКАЯ ГАЗЕТА" РАСПЫТАЛА СТАРШЫНЮ РУХУ "ЗА СВАБОДУ" АЛЯКСАНДРА МІЛІНКЕВІЧА АБ ЯГО БАЧАННІ ПЕРСПЕКТЫЎ ВЫХАДУ КРАІНЫ З КРЫЗІСУ.

Для Беларусі патрэбны новы «план Маршала»

- Нядаўна я размаўляў з прэм'ер-міністрам Польшчы Дональдам Тускам аб тым, што для еўрапейска-беларускіх адносін патрэбна больш эфектыўная сістэма падтрымкі апазіцыі, абароны правоў чалавека, незалежных медыя і гэтак далей. Казалі аб стварэнні Еўрапейскага фонда падтрымкі дэмакратыі. Еўрапейцы хочуць падтрымліваць у нас дэмакратыю, але ім гэта цяжка зрабіць з прычыны існуючых законаў, якія пераследуюць падобную падтрымку.

Гаворка ішла таксама пра яшчэ больш важным - аб тым, што, мяркуючы па развіцці падзей у нашай краіне, перамены, хутчэй за ўсё, наступяць не сёння, а можа быць, заўтра і ў выніку сур'ёзнага эканамічнага крызісу. Гэта вельмі дрэнна. Крызіс не патрэбен нікому: ні народу, ні ўладзе, ні апазіцыі. Крызіс можа знішчыць эканоміку. І нельга лічыць, што нам трэба дабірацца да ўлады па прынцыпе «чым горш, тым лепш».

Існуе меркаванне: вось замежныя дзяржавы ўтрымліваюць апазіцыю, значыць, яны чыесьці агенты. Але сёння ўлада дзейнічае непаслядоўна, касметычна. І калі мы будзем рабіць перамены, сур'ёзныя рэформы, то патрэбна сур'ёзная падтрымка: рэформы патрабуюць вялікіх грошай, стабілізацыйных фондаў. Таму на Захадзе мы вядзем размову аб так званым «плане Маршала» (план па аднаўленні Еўропы пасля разбурэнняў Другой сусветнай вайны, прапанаваны амерыканцамі - заўв. Аўтара) для Беларусі.

Для рэформаў наш галоўны партнёр пры любой уладзе тут - гэта Еўрапейскі саюз, таму што нам патрэбна мадэрнізацыя эканомікі. Бо нават Расія, якой таксама патрабуецца мадэрнізацыя, імкнецца інтэгравацца ў гэтых пытаннях з Еўропай. Для сяброўства з Еўропай трэба выпусціць усіх палітвязняў і перастаць людзей пераследваць за іншадумства. Ніякія паймеры не пройдуць.

- Дрэнна, што з постсацыялістычных краін мы прыйдзем да рэфармавання апошнімі. Добра, што мы можам ўлічваць існуючы вопыт іншых. Добры вопыт у славакаў, класны досвед у эстонцаў: яны пры насельніцтве меншым, чым у Брэсцкай вобласці, правялі суперрэформы і цяпер устойлівыя. Ёсць у каго павучыцца. І было б выдатна, каб улада пачала гэта рабіць. Калі не пачне, то будзе вымушаная сысці ў выніку крызісу.

Важна ў барацьбе не разбурыць краіну

- «Усходняе партнёрства» - гэта першая сур'ёзная спроба, ініцыяваная Польшчай і Швецыяй, распрацаваць сістэму ўзаемадзеяння Еўрасаюза з Усходам. Яна арыентавана, перш за ўсё, на наладжванне супрацоўніцтва, абмен вопытам, развіццё моладзевых ініцыятываў, а не на забеспячэнне грашыма. Наша ж улада глядзіць: калі кашалёк худы ў праграмы, значыць, нецікава супрацоўнічаць.

А нам не толькі грошы патрэбныя. Патрэбныя тэхналогіі, ноў-хаў, веды, стажыроўкі. Гэтаму праграма спрыяе, нягледзячы на невялікае фінансаванне. І з Беларуссю ва «Ўсходняга партнёрства» праблемы. Спачатку думалі: калі дыктатура - не бярэм. Але потым пачулі меркаванне, чаму і мы спрыялі, што тут жыве не толькі адзін рэжым, які парушае правы чалавека, але яшчэ 9500000 жывых людзей. І ім гэта трэба, бо ўлада прыходзіць і сыходзіць, а нам тут жыць.

- Еўропа спрабавала рознае ў дачыненні да Беларусі. У 1996 годзе яна ўвяла санкцыі і ізаляцыю. За 13 гадоў гэта нічога не дало: горш з правамі чалавека, горш з медыя, больш людзей у турме па палітычных матывах, больш страху. Еўропа вырашыла памяняць тактыку і пачала дыялог. І дыялог нядрэнна ішоў, дарэчы, пакуль 19 снежня мінулага года ўлада, спалохаўшыся, не сарвалася. Цяпер зноў накшталт палітыка ізаляцыі. А нам жа, беларусам, дрэнна. Нам патрэбна максімальна адкрытая мяжа, супрацоўніцтва трэба.

Заўсёды павінен быць баланс, каб у барацьбе з рэжымам не разбурыць краіну. Ніхто не спрачаецца, што палітыка павінна быць маральнай, але яна павінна яшчэ быць эфектыўнай і перспектыўнай. Можна сесці і за круглы стол, нягледзячы на тое што ўлада здзяйсняла злачынствы.

«БЕЛАРУСЫ МУСЯЦЬ ВЫЙСЦІ СУПРАЦЬ ДЫКТАТАРА АДЗІН РАЗ»

«Пагнаць дыктатара можна. Але толькі тады, калі ўвесь народ аб'яднаецца. Тады трэба выйсці, але толькі адзін раз. І гэты адзін раз павінен стаць канцом гэтага чалавека, які здзекуецца з Беларусі, які давёў яе да такога стану», — заявіў Зянон Пазняк у інтэрв'ю тэлеканалу «Белсат».

Палітык называе самаю важнаю падзеяй у сваім жыцці абвешчанне незалежнасці Беларусі 25 жніўня 1991 г. У гэты дзень Вярхоўны Савет надаў Дэкларацыі аб суверэнітэце статус канстытуцыйнага акту. «Гэта было нешта неверагоднае, калі пасля Савецкага Саюзу, пасля камуністаў мы выйшлі на свежае паветра незалежнай дзяржавы. Гэта не перадаць словамі», — падзяліўся ўспамінамі старшыня Кансерватыўна-хрысціянскай партыі БНФ.

«Ёсць такое меркаванне: незалежнасць здабылі, а шчасця — не. Бо рэжым, які існуе ўжо 17 гадоў, нішчыць беларускую нацыю, здзекуецца над людзьмі, хлусіць, — гаворыць Зянон Пазняк. — Я павінны сказаць наступнае: шчасце ў нашых руках. Калі б мы не мелі незалежнасці, калі б мы не мелі нашага дому — Беларусі, то мы былі б нікім, у нас не было б перспектывы, мы былі б «бамжамі». Зянон Пазняк таксама павіншаваў усіх гледачоў «Белсату» з 20-мі ўгодкамі Незалежнасці Беларусі.

Belsat.eu

Заснавальнік: Сяржук Салодкі
Рэдактар: Аляксандр Шчамлёў
Адрас рэдакцыі: 211262, Шумілінскі раён, п/а Амбросавічы.
Тэл. 3-73-74, маб. +375299870742
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца пры падтрымцы сяброў.
Распаўсюджваецца бясплатна